

N:o 56.

Af herr P. Ersson i Westlandaholm, om inrättande af häradsstyrelser och antagande af stadgar för dessa styrelser.

Då vi hafva landsting och hushållningssällskap, som ombesörja länens gemensamma ekonomiska angelägenheter, och då vi hafva kommunalstyrelser, som ombesörja kommunernas gemensamma hushållning, så anser jag, att vi också böra hafva häradsstyrelser, som handhafva häradenas eller tingslagens ekonomiska förvaltning, men derom finnes i lag icke vidare stadgadt, än att, genom kongl. kungörelsen, angående redovisning för uppbörd af häradsmedel den 30 april 1881, kronobetjent, som verkställer uppbörd utaf någon inom härad eller tingslag för dess gemensamma behof utgående afgift, såsom snöplogningsafgift och dylikt, skall årligen å första rättegångsdagen af höstetinget eller inom ort, der endast ett ting hålles, å första rättegångsdagen af detta ting till häradsrätten ingifva redogörelse för de af honom inom häradet eller tingslaget utdebiterade och uttagna medel af ifrågavarande beskaffenhet; — att häradsrätten skall vid tinget utse tre revisorer för granskning af redogörelsen; — samt att desse revisorer hafva att inom två månader derefter aflemna berättelse öfver granskningen äfvensom de af kronobetjenten aflemnade handlingar till Konungens befallningshafvande för kungörande i hufvudsakliga delar af revisionsberättelsens innehåll och för vidtagande af de åtgärder i öfrigt, hvartill berättelsen kan gifva anledning.

Då nu ett härad, förutom de i ofvannämnda kungörelse omnämnde snöplogningsafgift och dylikt, har många flere gemensamma viktiga intressen att bevaka, såsom tingshus, häradsfängelse, vägar af mer och

mindre omfattande betydelse, broar, färjor, vägvisare, stängsel utefter vägar till skydd för vägfarande, der så tarivas, brandförsäkring af häradets gemensamma hus m. m., så synes det mig, som om häradsstyrelser skulle vara af behovet påkallade.

Det lärer i annat fall bero allt för mycket på kronofogden, huru han erinrar sig och intresserar sig för häradets gemensamma angelägenheter. Han kan i en fråga vara mer än nödigt nitisk och i en annan åter mera ligkiltig. Han kan godtyckligt utlysa, men ock lika godtyckligt vägra utlysa sammanträden med häradsboarna, och desse kunna föga deråt göra, hvartill kommer den särdeles viktiga omständigheten, att bestämmelse i lag saknas om röstgrund vid häradssammanträden.

Hafva vi deremot i lag stadgadt om obligatoriska häradsstyrelser i riket och kronofogdarna finge rätt att i styrelsernas öfverläggningar, men ej i dess beslut deltaga, så är jag fullt förvissad om, att det skulle bringa mera reda och säkerhet i häradenas gemensamma angelägenheter, till ökad gagn för såväl häradena som det mera allmänna.

I anledning häraf får jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen ville för sin del besluta inrättande af häradsstyrelser i riket samt till följd häraf antaga följande

Förslag till Stadgar

för

Häradsstyrelser.

§ 1.

Härads ekonomiska förvaltning med hvad dermed eger sammanhang ombesörjes af en häradsstyrelse bestående af fem ledamöter — dertill äfven utses tre suppleanter — hvilken styrelse för inflytande och omhänderhafda medel gemensamt ansvarar.

§ 2.

1. Häradsstyrelse utses sålunda:

Härad, som innefattar flera än en kommun, väljer genom dertill i kommunalstämmorna utsedda valmän styrelseledamöter och suppleanter; och

2. härad, som innefattar endast en kommun, väljer omedelbart det föreskrifna antalet styrelseledamöter och suppleanter, enligt hvad för val i kommunalstämma är stadgadt.

3. Höra delar af samma kommun till olika härad, väljer hvardera delen styrelse till det härad den tillhör.

3. De i mom. 1 här ofvan omnämnda valmän utses bland dem, som i kommunalstämma ega rösträtt, efter der gällande allmän röstgrund, sålunda:

att en kommun med 1,000 invånare eller derunder utser 1 valman

med öfver 1,000 till och med 3,000 invånare 2 valmän

» » 3,000 » » » 6,000 » 3 »

» » 6,000 » » » 9,000 » 4 »

o. s. v. efter samma beräkning för öfverskjutande folkmängd.

5. Höra delar af samma kommun till olika härad, väljer hvardera delen valmän till det härad den tillhör.

6. Val till häradsstyrelse, der det bör genom valmän verkställas, skall förrättas af kronofogden i orten å för sådant ändamål utlyst sammanträde.

7. Der valet sker omedelbart i kommunalstämma, skall det, der så ske kan, verkställas å ordinarie decemberstämma.

§ 3.

1. Styrelsen utser inom sig ordförande, — vice ordförande och kassaförvaltare väljas äfven af och inom styrelsen, att tjänstgöra för den tid, de blifvit som ledamöter i styrelsen invalde.

2. Till ordförande i styrelsen kan äfven kronofogden i orten inväljas, med öppen lemnad rätt att i öfverläggningarna men ej i besluten deltaga.

3. Inträder kronofogden i styrelsen, bibehålles ändock, utom honom, det i 1 § bestämde antalet (5) ledamöter.

4. Styrelseledamöterna väljas för fyra år.

5. Till sekreterare kan styrelsen utse äfven utom densamma stående person.

6. Hälften af antalet, eller, om detta icke är jemnt, det antal, som är närmast under hälften, utträde dock efter lottning vid häradets andra ordinarie sammanträde. Afgår ledamot eljest under den för honom bestämda tjänstgöringstiden, anställs fyllnadsval för den tid, som fattas i den afgångnes tjänstetid.

7. Suppleanterna omväljas till hela antalet hvarvt annat år.

§ 4.

1. Vid besluts fattande gäller den mening, de flesta ledamöterna biträda, och stanna lika röster mot lika, afgöres ärendet genom lottning.

2. Styrelsen eger ej fatta beslut, om ej öfver halfva antalet ledamöter äro närvarande. Styrelseledamot, som har förfall, kalle suppleant i sitt ställe att som ledamot inträda.

§ 5.

Sammanträde med häradet hålles hvarje år tredje lördagen i september månad, hvartill kallelse sker på sätt och efter de grunder, som i § 2 mom. 6 bestämts för sammanträde der ifråga.

Följande ärenden skola dervid förekomma:

a) Föredragning af revisionsberättelsen;
b) Föredragning af det i § 8 omnämnda förslag till inkomst- och utgiftsstat;

c) De i § 2 omnämnda val;

d) Val af revisorer och revisorssuppleanter;

e) Ärenden, som af styrelseledamot före augusti månad till ordföranden i styrelsen ingifvits och hvaröfver styrelsen har att till sammanträdet sig yttra;

f) Fråga, som vid sammanträde väckes, hvilken dock bör i allmänhet till ett kommande sammanträde bordläggas.

§ 6.

Extra sammanträde med häradet hålles efter samma grunder, som för ordinarie sammanträde, då ordföranden finner sådant nödigt, eller

då öfver halfva antalet af styrelseledamöterna sig derom förena, eller då revisorerna dertill finna anledning.

§ 7.

Räkenskaperna, som ställas på kalenderår, skola för revisorerna vara tillgängliga inom februari månads utgång och revisionen verkställas så tidigt, att räkenskaperna kunna till styrelsen återlemnas inom april månads utgång, åtföljda af revisionsberättelse.

§ 8.

Styrelsen sammanträder hvarje år tredje lördagen i augusti månad för att upprätta förslag till inkomsts- och utgiftsstat för kommande året. Till detta sammanträde skall styrelsen i god tid söka förskaffa sig uppgift från kronofogden på bristerna i häradets gemensamma vägunderhåll, broar, vägvisare m. m. — Tillhör kronofogden ej styrelsen, eger han ändock rätt att vid sammanträdet närvara och i öfverläggningarna, men ej i besluten deltaga.

§ 9.

Kassaförvaltaren skall föra och avsluta häradets räkenskaper och å styrelsens vägnar handhafva häradets kontanta medel efter de föreskrifter, som af styrelsen lemnas, och sekreteraren åligger föra protokollet vid såväl häradet som styrelsens sammanträden; dock eger styrelsen att i öfrigt i dessa afseenden eller eljest i ärenden, som angå häradets ekonomi, gifva de bestämmelser och vidtaga de åtgärder, hvar till omständigheterna kunna föranleda.

Så väl räkenskaperna som protokollen skola i särskilda böcker inbindas.

§ 10.

Styrelsen skall, då så erfordras, ombesörja, att medel till beslutade utgifter efter lag debiteras och uppbäras i sammanhang med

kronoutskylderna. Kassaförvaltaren uppbär medlen och emottager redovisning därför af vederbörande uppbördsman.

§ 11.

Inom fjorton dagar efter hvarje sammanträde skall det dervid förda protokoll justeras af dertill utsedde justeringsmän.

§ 12.

Der flera härad äro förenade till ett tingslag, skola sådana frågor, som angå hela tingslaget, upptagas och afgöras af de olika häradernas styrelser gemensamt. Kallelser till sådant sammanträde utfärdas och ordet föres dervid af ordföranden i den häradsstyrelse, som representerar det folkrikaste häradet i tingslaget.

§ 13.

Vid häradets så väl ordinarie som extra sammanträden föres ordet af kronofogden.

Anhållande jag om remiss till vederbörligt utskott, som torde vidtaga de redaktionsändringar och tillägg till stadgeförslaget, hvartill det kan finna anledning.

Stockholm den 23 januari 1890.

Per Ersson,
från Vestmanlands län.
